

Уляна Липка

студентка,

Тернопільський національний економічний університет

ЗМІСТ І МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ABC-АНАЛІЗУ

ABC-аналіз є важливим методом, який використовується на підприємстві для визначення ключових моментів і пріоритетів. У контролінгу ABC-аналіз дозволяє проводити цілеспрямовані та економічні заходи. При ABC-аналізі здійснюється застосування показників у натуральному і вартісному виразі.

ABC-аналіз може бути використаний, перш за все, в матеріально-технічному забезпеченні, виробництві і збуті. В рамках даного аналізу у сфері матеріального — технічного постачання розглядаються кількість і вартість заготівлі матеріальних ресурсів, напівфабрикатів, деталей в розрізі постачальників. У сфері виробництва може бути проведено дослідження величини і зміни постійних витрат. У сфері збуту визначаються замовлення, що надходять, і реалізована продукція. При даному аналізі виходять з того, що затрати часу на виконання робіт не відповідають значимості цих робіт.

Зупинимось детальніше на прикладі застосування ABC-аналізу у сфері матеріально-технічного забезпечення. Згідно з даним методом усю сукупну вартість придбання оцінюють за кожною статтею запасів на даний період. Відтак статті послідовно групуються по зменшенню річної вартості їх придбання. Перші 10 відсотків статей запасів у річній вартості придбання відносять до категорії А, наступні 20 відсотків – до категорії В і ті, що залишилися 70 відсотків, – до категорії С.

З метою отримання сукупної вартості придбання необхідно для кожної статті запасу перемножити розрахункову середню кількість одиниць матеріальних ресурсів, що використовуються за цей період, на розрахункову ціну одиниці запасу (ресурсу).

Для переважної більшості підприємств обробної промисловості відсоток вартості для категорій А, В і С приблизно становить відповідно 70, 20-25 і 10-5 відсотків. На практиці вважається нормальною ситуація, коли від 10 до 15 відсотків статей запасу складають від 70 до 80 відсотків вартості усіх закупівель, а на 70-80 відсотків статей запасів припадає приблизно 10 відсотків сукупної вартості.

З цього випливає, що найбільш суворий контроль необхідно здійснювати за запасами категорії А. Здійснювати його слід доручити начальнику відділу чи служби матеріально-технічного забезпечення чи постачання.

Для цієї категорії запасів доцільно створити невеликий заділ, щоб уникнути великих витрат, пов'язаних з відсутністю запасів. Великі замовлення і резерви швидше за все є характерними для категорії С. Як правило, момент поновлення замовлення за цими видами матеріалів визначають виходячи з конкретних умов, а не на основі кількісного методу, щоб звести до мінімуму витрати на контроль.

Результат ABC-аналізу чітко показує, що необхідно розрізнити А-, В-, С- завдання.

А-завдання – найважливіші, на їх виконання потрібно 5 % часу. Значимість їх вкладу в досягнення цілей оцінюється приблизно у 75 %. Ці завдання можуть бути виконані, як правило, тільки підприємцем або одним з керівників підприємства. А-завдання комплексні, часто переплітаються з іншими, і їх невиконання або надто пізнє виконання викликає великі проблеми. Так, переговори з гуртовими покупцями підприємець повинен проводити самостійно. Ранг даних завдань найвищий.

В-завдання – завдання середньої важливості, які складають приблизно 20 % за затратами часу і 20 % за значимістю. Виконання даних завдань частіше можна делегувати компетентним працівникам. Підприємцю немає необхідності підтримувати контакти зі всіма клієнтами. У нього повинні бути компетентні працівники, яким можна довіряти виконання В-завдань.

С-завдання займають приблизно 75 % часу і вносять вклад в отримання прибутків підприємства тільки в розрізі 5 %. Ці завдання по можливості повинні бути делеговані, щоб мати більше часу для вирішення завдань – А і частково В. Завдання даного класу, в основному, являють собою щоденні рутинні роботи, які дають незначний вклад у досягнення мети (адміністративно-управлінські роботи і частина робіт з кореспонденцією).

Порядок виконання ABC-аналізу такий:

1. Складання списку всіх видів діяльності на відповідний плановий період в один місяць.

2. Упорядкування всіх завдань по важливості, тобто їх вартісній оцінці для досягнення встановлених цілей.
 3. Оцінка всіх облікованих видів діяльності у відповідності з ЛВС-шкалою.
 4. Перевірка особистого тимчасового графіка з точки зору відповідності важливості завдань і запланованого на їх виконання часу.
 5. Коригування тимчасового графіка у відповідності з установкою на А, В і С-завдання.
- А, В, С-завдання повинні бути розмежовані; Робочий день міг би бути повністю заповнений А і В-завданнями. Однак такий підхід недоцільний. Підприємцю не слід жорстко планувати більше 60 % свого робочого часу; 20 % часу він повинен зарезервувати для вирішення непередбачених питань (розмови з відвідувачами, відповіді на дзвінки, проблеми, що виникли несподівано). Решта 20 % часу необхідно, по можливості, використати для творчої діяльності.

Список використаних джерел

1. Гаджинский А. М. Логистика: учебник для студентов высших учебных заведений. Москва : Издательско-торговая корпорация «Дашков и Ко», 2006. 432 с.
2. Корпоративная логистика. 300 ответов на вопросы профессионалов / Под редакцией В. И. Сергеева. Москва: ИНФРА-М, 2005. 976 с.
3. Лукинский В. С., Цвирицько И. А., Малевич Ю. В. Логистика. Санкт-Петербург: Издательство СПбГИЭУ, 2000.
4. Пуцентейло П., Гуменюк О. Інформаційне забезпечення аналітичної діяльності в управлінні підприємством. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2019. Випуск 1-2. С. 74-82. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/35727>.
5. Пуцентейло, П. Р. Стратегічний аналіз як важливий елемент збалансованого використання економічного, технологічного та ресурсного потенціалу підприємства. Стратегія збалансованого використання економічного, технологічного та ресурсного потенціалу країни: зб. наук. праць II міжнар. наук.-практ. конф. 1 червня 2016 р. (ПДАТУ, м. Кам'янець-Подільський). Тернопіль : Крок, 2016. С. 196-199. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/3563>.
6. Пуцентейло, П. Шляхи удосконалення аналітичного забезпечення управління в аграрному бізнесі. Теоретичні та прикладні аспекти розвитку аграрного бізнесу України : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю [м. Тернопіль, 28 жовт. 2015 р.] / редкол. : Б. О. Язлюк, П. Р. Пуцентейло, Ю. І. Гайда [та ін.] ; відп. за вип. П. Р. Пуцентейло. Тернопіль : Економічна думка, 2015. С. 196-198. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/4980>.
7. Стерлингова А. Н. Управление запасами широкой номенклатуры: с чего начать? *Логинфо*. № 1. 2004.
8. Фишер А. Методы выделения групп в ABC-анализе. *Логистика и управление*. № 1. 2008.